

աւելի անմերժական պատկերները մեր աչքին իսկ գննէն մկրտութեան մը արարողութիւնը ուր պաշտօնեան փոքրիկ ամանով մը օրհնուած ջուրը կը թափէ աւազանին մէջ ստին կեցած երախայի մը զլխուն վրայ, աւազանի մը՝ ուր ջուրը հաղիւ կը բարձրանայ մինչեւ երախային բուսը, հարկ չկայ ստիպուած ըլլալ մկրտութեան կարանքներուն մէջ առատ ջուր ունենալ: Եւ որովհետեւ մկրտութեան հնազոյն պատկերները կը յիշենք, ինչպէս Հոսովի մէջ, Սէն-Բիւտանայի հին պապի ժամանակն պատկերը չպիտի ընծայէ ամենէն երկնային թիւադրութիւնը ինչ որ եղած է Ձիթենեաց լերան աւազանին, կլորակ կոնք մը հողին վրայ դրուած, որ կը թուի վարդաբուսած: Կոնքին մէջ երկու երախաներ կ'են մարմնով հաղիւ ծածկուած են եւ պաշտօնեան ջուրը կը հեղու անոնց վրայ: Այս վիճարանութիւնը աւանց աւելի յառաջ մղելու, աւազանի նկատմամբ մեկնաբանութիւնը կը յանձնուի աւելի ձեռնհաս վարդերներուն: Սակայն տեսութեան չպիտի վրիպի թէպէտ երկրորդական կարծիքը չպիտի կրնայ նուազեցնել, եթէ ան համարուի անուղիղ, զըլխաւոր աւերակներու շատ աւելի զբաղանք մեկնաբանութիւնը:

Կատարեալ ըլլալու համար, մեր հնախօսական քննութիւնը պէտք է այժմ զէթ մերձաւորապէս նոյն իսկ մեր յիշատակաբանին թուականը ճշգրէ: Պէտք է քննել աւերակով վկայուած փոփոխութիւնները, զաստուորել աւերակի մասերը, ըստ ժամանակաշրջանի, ստուգել անոնց յայտարար նշանները, շէշտել յատակագիրն ներդաշնակութիւնը, վարդաբանքին ճաշակը եւ չափը, միատարրութիւնը համեմատութեանց որ ազդած են մարդը շինուածքին վրայ, որքան մանրամասնութիւններ, եւ տակաւին ուրիշներ, որոնց արժէքը կը պահանջէ երկար զարգացումներ, մինչ պատմական ճանապարհը շատ աւելի արագ եւ այսուհետեւ ոչ նուազ ապահով ուղիղ կը տանի մեզ նպատակին: Այս տեղ հատապատկով հոյակապ մայր եկեղեցի մը կառուցուած է երկար ժամանակ եւ մինչեւ յիշատակաբանին աւերումը, պատուուած Այրի մը վրայ, ոչ ոք պիտի ուզէ մերժել թէ Ս. Հեղինէի եկեղեցիին վրայ է խնդրը, սի յիշատակ Համարաժմանս՝ եւ անորդական

քարայրին վրայ նուիրագործուած Յիսուսի ուսուցմամբ: Բնագրին ընթերցուածը ուր կը պատմէ Եւսեբիոս թէ ինչպէս վեհաշուք երեք քարայրները Պաղեստինի մէջ Կոստանդինեան հիմնարկութեանց ճարտարապետական կերպով եւ մեկնակէտը ըլլալով աւելի կշիռ ունի քան երկար մեկնութիւն մը: Ս. Գերեզմանը եւ Բեթղեհէմը երկար ժամանակէ ի վեր հաւատացելոյց ուրախութիւնը եւ միութարութիւնը էին, միայն Ձիթենեաց լերան կոստանդինեան յիշատակարանին կը պակէր պատկառելի եռախօսութիւնը: Ան է եղբայրը միւս երկուքին, մինչեւ իր աւերումը, արժանի անոնց իր մեծութեամբ եւ մեծաշուք գեղեցկութեամբ եւ անոնց ընդհանուր ծագման ապահով տիպարով: Պիտի ճանչցուի՝ արդեօք այն արհամարհանքը որուն ենթարկուած է եւ զեռ անկատար կերպով ազատուած է վրատակներու իր ծանր պատանքէն: Բայց երբ կը ճանչցուի, մեզ հետ հաճոյքը պիտի ունենան գիտուններու եւ բարեպաշտ վանականներու վերջապէս հեռացնելու պատանքին ծալքերը եւ երեսան հանել սքանչելի միացորդները Աշակերտաբանի եկեղեցիին որ 'Ի. Գարու վերջը, աստուգիւ շատ գեղեցիկս կը թուէր բարեպաշտ եւ խոհական էթերիայի:

ԽԳՏԻՉ ԱՐԲԵՊԻՍԿ. ԱՂԱԽՆՈՒՆԻ
(Շարունակելի)

ՍՈՐԵՆԻՆԻ ԵՒ ՍՈՐԵՆԻ

Ք Կրօնքի հիւանդանոցն է աւստրիեն վիրաւորուած հոգիներուն:

Ճ Լոյս, սէր, անկեղծութիւն, գութ. անա՛ ամբողջ կրօնք:

Ք Կրօնք իտալիւն բաժինն է մարդկային կեանքին մէջ:

Ճ Կրօնք հեռեւանն է հոգիին պէտքերուն եւ իմացականութեան նիգերուն:

Ճ Կրօնք նեցուկն է օտարապոյններուն՝ ընդգծել բոլոր անոնց որոնք կը տրեմ երկրի վրայ: